

IESBA ETİK KURALLAR

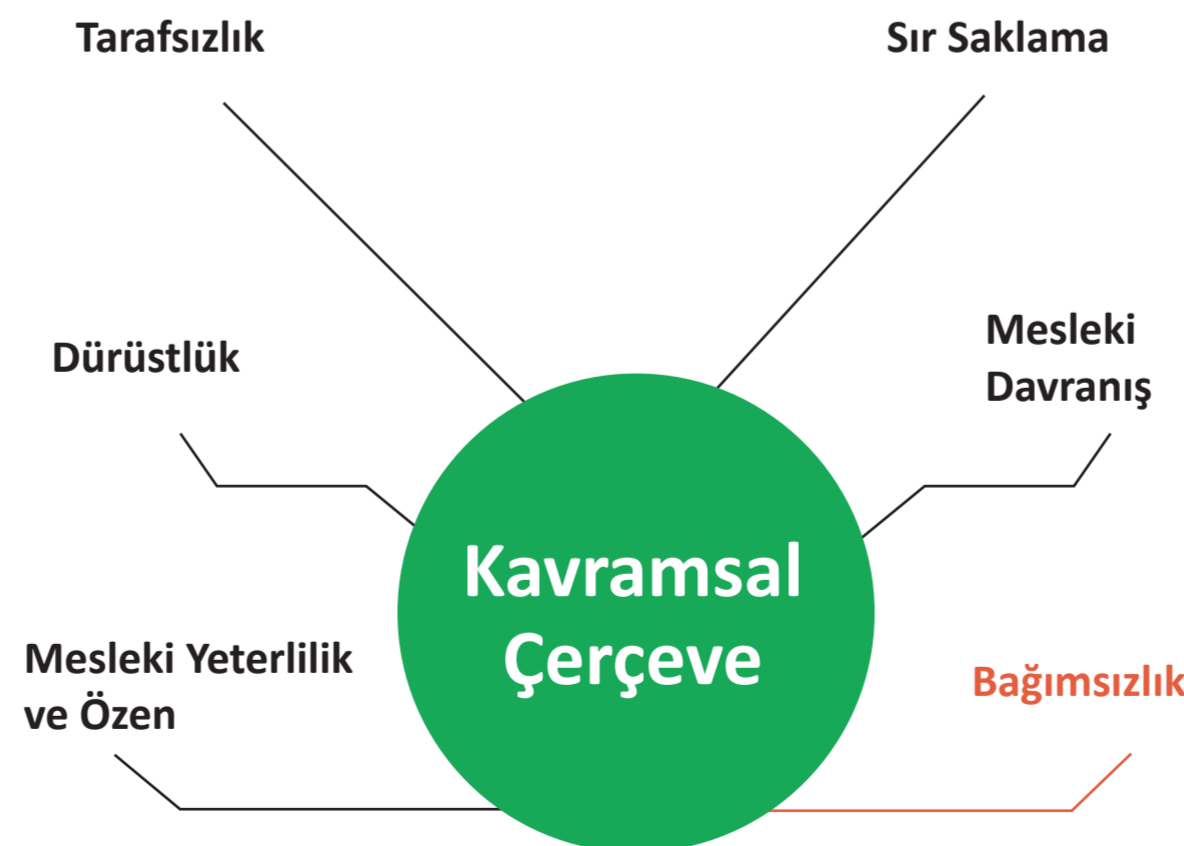
Bölüm 2: Kavramsal Çerçeve–1. Adım, Tehditlerin Belirlenmesi

Muhasebe meslek mensubu daima kamu yararı içerisinde hareket etme sorumluluğuna sahiptir. Temel ilkelerine uyum bu sorumluluğu yerine getirmeye yardımcı olur. Temel ilkeler ile uyum, sorumluluğu desteklemeye yardımcı olur. Ancak, bazen muhasebe meslek mensubunun günlük işlerini icra ettiği durumlar, meslek mensubunun temel ilkelerdeki uyumuna yönelik engeller veya “tehditler” yaratabilir.

Kavramsal Çerçeve

Kavramsal çerçeve, tüm muhasebe meslek mensuplarının temel ilkeler ile uyumlu olarak uygulamaları gereken bir yaklaşımdır. Tehditleri tanımlamak, değerlendirmek ve ele almayı içerir. Bunu yaparken, muhasebe meslek mensuplarının gerçekte ve her koşulda yeni bilgi ve değişimler için tetikte olarak ve gerekli bilgiye sahip üçüncü taraf testini kullanarak mesleki yargıyı uygulamaları istenir.

Denetçilerin ve güvence hizmeti sunan meslek mensuplarının, denetim, inceleme ve diğer güvence hizmeti sunarken bağımsız olmaları gereklidir. Bunu yaparken, bağımsızlığa yönelik tehditleri tespit etmek, değerlendirmek ve ele almak için kavramsal çerçeveyi uygulamaları gerekir.

TEHDİTLER NELERDİR?

Temel ilkeler ile uyuma yönelik tehditler aşağıdaki şekilde kategori edilebilir:

Kişisel çıkar tehditleri | Kendi kendini denetleme | Taraf tutma | Yakınlık | Yıldırma

Bu tehditleri bir çerçeve içerisine koyalım ve temel ilkeler ile uyuma yönelik tehditleri belirlemek için kavramsal çerçeveyi uygulayalım. Bunu yapmak için, uluslararası bir imalat şirketinde çalışan Muhasebe Politikaları Direktörünün (ilk örnekte olduğu gibi) görevini yeniden inceleyelim.

CEO gelişmekte olan bir piyasada faaliyette bulunmak için bir plan yaptı. Muhasebe Politikaları Direktörü olarak, siz planın rüşvet ve yolsuzluk yasaları ile uyumu konusunda emin değilsiniz.

Şirket son zamanlarda ciddi pazar payı kaybetti ve hisse senetleri pazar değerinin %10 altına düştü. Kısa bir süre içerisinde kazanç artmazsa, ekibiniz gibi destek birimlerinden personelin işten çıkartılmaları kaçınılmaz olabilir.

Yüksek marjlı bir piyasaya girmek için yeni ve güvenilir bir plan, Yönetim Kurulu üyeleri ve hissedarların olumlu yönde dikkatini çekecektir. Ekip, “ne pahasına olursa olsun işin üstesinden gelebilirse”, CEO, kayda değer bir ikramiye verme konusunda söz verdi.

Muhasebe Politikaları Direktörü olarak, e-posta yazışmalarını incelediniz. Yeni bir iş planı geliştirilirken hedeflenen ülkede bulunan banka hesaplarına para aktarılması konusunda bazı öneriler olduğunu fark ettiniz. Ödeme yapıldığına dair dokümanlar yeterince açık değil, ancak planlama aşaması süresince uzmanlara ödenen çok sayıda “araştırma ve iş keşfi (fizibilite) giderleri” var.

Uygulamada, muhasebe meslek mensubu tehdidin her kategorisine ilişkin aşağıdaki soruları sorar:

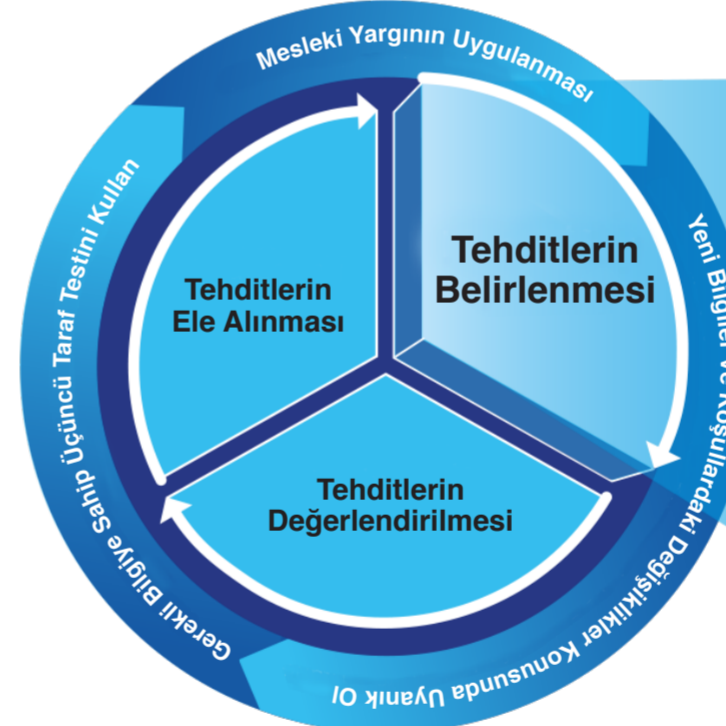
1 KİŞİSEL ÇIKAR TEHDİDİ — Bana ne faydası var ve bu benim karar almamı etkiler mi?
✓ Büyük bir ikramiye vaadi, e-postaları araştırmanızı engeller mi? Sizi daha az tarafsız yapar mı?

2 KENDİ KENDİNİ DENETLEME — Kendi çalışmalarımı inceliyor veya daha önceden yaptığım önerileri değerlendiriyor muyum?
✓ Plan geliştirilirken yer aldınız mı? Eğer yer aldıysanız, gelecekte bu plan değerlendirilirken bu durum tarafsızlığınızı tehdit edecek mi?

3 TARAF TUTMA — Uygun olmayan bir şekilde müşterim veya işverenimin durumunu desteklersem tehlike altında mı olurum?
✓ Başka bir deyişle, şirketin çıkarlarını gözetmek için rüşvetle ilgili sorun konusunda kaygılarınıza rağmen, CEO'nun durumunun/planının uygunluğu ve değerini gereğinden fazla abartma riski altında mısınız?

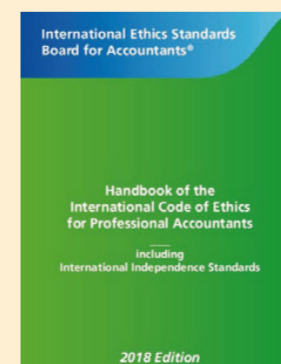
4 YAKINLIK — Karar alma veya mesleki yargınızı tehdit edecek kadar müşteriniz veya işvereniniz ile uzun süreli bir ilişkiniz mi var?
✓ CEO'nun ve şirketin karar alma süreci konusunda bir güvensizlik yaşarken, mesleki yargınızı tarafsız bir şekilde uygulamak yerine, CEO'nun planını onaylama konusunda motive oldunuz mu?

5 YILDIRMA — İşimi gayretle, profesyonel veya tarafsız bir şekilde icra etmeme yönelik herhangi bir tehdit hissediyor muyum?
✓ CEO'nun “her ne olursa olsun” yaklaşımı, yeni pazara giriş konusunda işler yavaşlar ya da bir şeyler yolunda gitmezse işini ve itibarının tehlikede olacağını hissettiren bir baskı mı?

İçerik önemlidir. Tehditleri belirlerken, muhasebe meslek mensubunun temel ilkeler ile uyumu riske atabilecek herhangi bir mesleki faaliyet, çıkar veya ilişki dahil özel koşulları anlaması gereklidir.

YARDIM..

Kavramsal çerçeve, Etik Kurallar Bölüm 1, Kısım 120'de yer alır. Bu çerçevenin uygulanmasına ilişkin ilave hükümler sırasıyla Bölüm 2, 3, 4A ve 4B, Kısım 200, 300, 400 ve 900'de yer alır.

www.IESBAeCode.org adresinde yer alan e-code muhasebe meslek mensupları için online bir kaynaktır.